

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Alexander Bernát meghalt*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bp
(Hely)

1927. 10. 25.
(Idő)

(Köt. v. fü.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Alexander Bernát

Idő

"1927"

Személy

Alexander Bernát meghalt

A tudományos világban, a hírlapíró-társadalomban és a nagy közönség széles köreiben egyforma részvét fogadta azt, a vasárnap elterjedt hírt, hogy Alexander Bernát dr. nyugalmazott egyetemi tanár, az ismert bölcsészettudós és nagytekintélyű dramaturg és színi bíráló, vasárnap hajnalban hirtelenül meghalt. Sikerben gazdag, szép élet után hetvenhét éves korában csöndes, szép halált adott neki sorsa.

Kevés ember tudja az életét úgy irányítani, ahogyan Alexander Bernát tudta, aki nagy szorgalommal és sok munkával szegény sorból küzdötte föl magát az első közé, szüntelen tanulmányainak eredményét nagyszerűen érvényesítette, tekintélyt szerzett, elismerést minden formában és csak élete utolsó tizedében kellett fájlalnia, hogy a világon végigzuduló nagy fergetegnek a mi országot érő szele elsöpört mellőle nem egy rokonérzést, amellyel azelőtt dicsekedhetett. De ez nem törte meg munkaerejét és nem vette el munkakedvét. Egy-két évi külföldön tartózkodás után hazatérve, a régi buzgalommal folytatta munkáját: népszerűsítette a filozófiát, esztétikai előadásokat tartott, napilapokba rendszeresen írt a napi eseményekkel, politikával, társadalmi kérdésekkel foglalkozó cikkeket, könyveket rendezett sajtó alá, soha nem lankadó szorgalommal tevékenykedett.

A Budapesti Hírlap, amikor e munkás élet elmulásáról megemlékezik, annál nagyobb megilletődéssel tölti be a krónikás szerepét, mert Alexander Bernát hosszú évtizedeken át a Budapesti Hírlap kötelékében adta szinibirálói tevékenységének legjavát azokban a bírálatokban, amelyeket különösen a Nemzeti Színház előadásairól írt rendszeresen és amelyek csak úgy, mint más tárgyu cikkei a jól ismert *Alfa* névvel jelezve láttak napvilágot és erős logikájukkal, írójuk tapasztalatának és tudásának csillogtatásával, elmésségükkel nagy olvasótáborot teremtettek maguknak.

Alexander Bernát Budapesten született 1850 április 13-án. Tanárnak készült és egyetemi tanulmányait Budapesten és külföldj egyetemeken elvégezve, tanár lett a budapesti V. kerületi állami főreáliskolában. Már huszonnyolcéves korában a budapesti egyetemen a filozófiai tudományok magántanára lett. 1892-ben a dramaturgia tanára a Színművészeti Akadémián és ugyanekkor a József-műegyetemen előadója lett az esztétikai irodalomnak és művelődéstörténetnek. Három évvel később a bölcsészettörténet rendkívüli, majd rendes egyetemi tanára lett. Időközben tagjai sorába választotta a Kisfaludy-Társaság, a Tudományos Akadémia, tagja volt az Országos Tanárvizsgáló Bizottságnak, előadótanácsosa az Országos Közoktatási Tanácsnak. Állandóan írt filozófiai és színházi cikkeket német és magyar lapokban és e működésének legjavát a Budapesti Hírlap

kötelékében fejtette ki. Szerkesztette a Filozófiai Írók Tárat, fordította és magyarázta Descartes-et, Hume-ot, Kantot, szerkesztette a Magyar Tanügy folyóiratot, majd az Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlönyt, nagy munkát írt a filozófia történetéről és az Akadémia Marcibányi-jutalmával koszoruzott művet Kant életéről és filozófiájáról, előkelő klubokban sok, a filozófiát népszerűsítő előadást tartott és legutóbb Spinózáról írt tanulmányokat.

Ez röviden száraz adathalmaz a működésének, amely egész nemzedéken filozó-

fiai és művészeti képzettségének vetette meg az alapját. Amikor a proletárdiktatura után az új rend érvényesítette befolyását, Alexandert nyugdíjának megvonásával megfosztották egyetemi katedrájától. Azzal vádolták, hogy egyik előmozdítója és híve volt a forradalomnak. Később azt hangoztatták ellene, hogy a proletárdiktatura által elkommunizált német napilapban forradalmi hangú cikkeket írt. Később rehabilitálták e vádakkal szemben, megkapta egyetemi tanári nyugdíját is, mert kiderült, hogy Alexander a válságos napokban egyáltalán nem írt politikai cikket, hanem csak esztétikai tartalmú. Amikor még erős ellenséges indulatot érzett maga iránt, külföldre ment, ott is dolgo-

zott és több kötetnyi tanulmányt adott ki. Hazatérése után folytatta nagy publicisztikai tevékenységét.

A halál egészen váratlanul jött érte. Nem volt beteg. Szombaton este baráti körben jókedvűen vacsorázott, azután hazament, ahol fiával és vejével csaknem éjfélig elbeszélgetett, majd nyugovóra tért. Hajnali félőtkor becsöngette a szobaleányt és behívatta a fiát, akinek azt mondta, hogy nehezen lélegzik, rosszul érzi magát. Erre orvosért küldtek, de mire ez nemsokára megérkezett, Alexander Bernát már megszűnt élni. Szívszélhűdés ölte meg.

Szerdán délelőtt tízegy órakor temetik a rákoskeresztúri temetőben, ahol disz-sirhelyen földelik el.

Magyarországnak a mi partvidékünk egyik pontján át kell lebonyolítania kivitelét. Ez a törekvés nálunk nem találhat ellenzőkre, sőt bizalommal remélhetjük, hogy hamarosan be fog következni nálunk a kereskedelmi viszonyok olyan szükségszerű rendezése, amely gyakorlatilag hasznosítja az adott lehetőségeket.

Az a kérdés, hogy partvidékünknek melyik pontja volna a legalkalmasabb a magyar tranzit számára. Nyilvánvaló, hogy a magyar forgalom ama pontra van utalva, melyhez a legrövidebb út és a legtökéletesebb vasuti vonal vezet, ez pedig Susák. A cikk végül részletezi, hogy Magyarország mekkora tengerentúli forgalmat bonyolított le a múlt évben Görögországba, Törökországba, Egyiptomba és Algírba. Susákból — így végződik a cikk — a közeli kelet minden országába hajójáratok közlekednek; könnyen érthető tehát, miért fontos, hogy Magyarország tranzitforgalmát a mi kikötőnkbe vonjuk.